

Korven Raatajille

*Kirj. M. Rutanen — Säveltänyt John Doyle
Kuoro, sovittanut Wäinö Mackey*

*Raadatte raadatte, eläjät korven,
Raadatte kultaa, jauhatte kultaa.
Aamusta iltaan myllynne pyörii
toisille kultaa, teille vain — multaa.
Ettekö, ettekö nousta jo voi,
teitäkin kutsuen torvet jo soi.*

*Nouskaa, nouskaa jo eläjät korven.
Aika uus taistohon kaikkia vaatii.
Onnemme eessä kun on kovat telkeet,
Siks elo teillekin ehtoja laatii.
Nouskaa, nouskaa taistohon, oi.
Teitäkin kutsuen torvet kun soi.*

*Kansojen vapaus teitä jo kutsuu.
Oikeus voittoon, se toive on kallein.
Vääryys jo kansojen tuomion alle.
Siksipä kaikki nyt harjalle vallein.
Aika jo korven nousta on oi,
taistohon, taistohon torvet kun soi.*

Francisco Ferrer

Ja Uuden Ajan Koulu

Kirj. Emma Goldman. — Suom. A.

KOKEMUKSESTA on tullut elämän parhain koulu. Sellaista naista tai miestä, joka ei opi tuon koulun antamista läksyistä tärkeimpiä, kutsutaan vähintään tylsäksi. Kuitenkin, niin omituista kuin se onkin, vaikka jotkut yhteiskunnan laitokset tekevät jatkuvasti samoja erheitä, pidämme me sitä aivan luonnollisena ja olemme tyytyväisiä.

Barcelonassa, Espanjassa, asui ja tyskenteli mies nimeltä Francisco Ferrer. Hän oli lasten opettaja ja kansansa rakastama. Espanjan ulkopuolella ainoastaan korkeammalle kehittyneet ihmiset tunsivat Ferrerin ansioita. Maailma kokonaisuudessaan ei tiennyt, että sellaista miestä on olemassa.

Syyskuun ensimmäinen päivä, v. 1909 vangitsi Espanjan hallitus katoollisen kirkon käskystä Ferrerin. Lokakuun kolmantenatoista päivänä samana vuonna asetettiin Francisco Ferrer Montjuichin vankilan synkkää seinää vasten ja ammuttiin kuoliaaksi. Heti tuli tästä tuntemattomasta opettajasta tunnettu kautta koko maailman ja hänen muistonsa lietsoi vihaa ja suuttumusta murhavaltaa vastaan kaikkialla.

Ferrerin murha ei ollut ensimmäinen, jonka Espanjan hallitus ja katoollinen kirkko olivat suorittaneet. Näiden laitosten historia on yksi pitkä verivirta. Mutta ne eivät ole oppineet kokemuksesta, eivätkä huomaa sitä, että jokainen viaton uhri, jonka kirkko tai valtio teurastaa, kasvaa

jättiläiseksi, joka jonain päivänä vapauttaa ihmiskunnan näiden laitosten kiroista.

Francisco Ferrer syntyi 1859 köyhistä vanhemmista, jotka olivat katoollilaisia, kasvattaen poikansa samassa uskossa. He eivät tietäneet, että pojasta oli tuleva suuren totuuden sanantuoja ja että hänen tahtonsa oli liian suuri tallustelemaan vanhoja homehtuneita ja veren tahraamia teitä. Nuorella iällään jo alkoi Francisco epäillä vanhempiansa uskoa. Hän halusi tietää että miksi jumala, joka puhui hyvyydestä ja rakkaudesta, tuhersi viattoman lapsen unen hirveillä tuskan ja kärsimysten kuvilla, helvetistä tuoduilla. Tutkiva luontonsa vapautti hänet pian tuon mustan pedon, katoollisen kirkon kahleista. Hän ei halunnut sen oppeja.

Ferrer ei ollut ainoastaan epäilijä ja totuuden etsijä, mutta hän oli myös kapinoitsija. Hänen hengensä nousi oikeutettuun vihaan maansa rautahallitusta vastaan ja kun joukko kapinoitsijoita, kenraali Villacampan johdolla hyökkäsi tuota hallitusta vastaan tasavallan lipun alla, löytyi siitä joukosta tuskin yhtään innokkaampaa taistelijaa kuin nuori Francisco. Tasavaltalainen henki — älkää ymmärtäkö tällä Amerikan republikaanista henkeä, sillä silloinen espanjalainen tasavaltalaisuus nousi korkeana tornina yli amerikalaisen vapautta ja oikeutta talleavan tasavaltalaisuuden — se kannusti heitä. Eikä yksin despotismia vastaan, mutta katoollisen kirkon sortoa ja pimeyttä vastaan.

Mutta espanjalaiset tasavaltalaiset lyötiin. Täytyy iskeä useammin kuin kerran voidakseen murtaa aikojen kallion, katkaista jättiläispedon pään — silloisen katoollisen kirkon ja valtion. Vangitsemiset, syytökset, räkkäykset seurasivat tätä pientä kapinoitsijain joukkoa. Ne vain pelastuivat, jotka onnistuivat paeta kauaksi ulkomaille. Francisco Ferrer oli paenneiden joukossa. Hän pääsi Ranskaan.

Mitenkä hänen sielunsa mahtoikaan laajeta uudessa maassa! Ranska, vapauden kehto, idealismin syntyvuode ja toiminnan lähde. Pariisi, aina nuori, intoisa Pariisi, sen synkän elämän jälkeen, mitä Ferrer oli elänyt kotimaassaan. Mitenkä se mahtoikaan häntä innostaa, mitä aatteita hänen nuorena mielessään mahtoikaan loimuten palaa!

Hän ei tuhlannut aikaansa, vaan heittäytyi vapausliikkeisiin mukaan, tutustui monenlaisiin ihmisiin, aatteisiin, kasvoi hengessä ja oppi. Ollessaan Ranskassa näki hän myös uudemman ajan

koululaitoksen toiminnassa, joka sittemmin näyttelikin sellaista tärkeätä ja kohtalokasta osaa hänen elämässään.

Uudemman ajan koulu Ranskassa oli perustettu paljon ennen Ferrerin aikoja. Sen perustajana, joskin vähäisessä määrin, oli Louise Michelin suoloinen oppi. Louise tunsi, että tulevaisuus kuuluu nuorisolle; että ellei nuorisoa pelasteta mieltä ja sielua tuhoavalta laitokselta, porvarilliselta koululta ja kirkolta, tulevat yhteiskunnalliset kurjuuskuvat pysymään yhtä mustina ja rumina kuin ennenkin. Ehkä hän ajatteli, kuten Ibsen, että ilmapiiri on täynnä aaveita, että aikuisilla on liian monta ennakkoluuloa voitettavana ja että lapsilla ei ole traditsioneja tiellensä. Lapsen mieli ei ole kuormitettu valmiiksi leivotuilla ajatuksilla, eikä hänen sydämensä täytetty luokka- ja kastivihalla. Lapsi on opettajalle, mitä savi on kuvan valajalle. Tuleeko maailma saamaan siitä taidekuvauksen vai kurjan jäljennöksen, riippuu paljon opettajan luovasta voimasta.

Louise Michel oli erikoisen lahjakas tyydyttämään lasten sielun kaipauksia. Hän itse oli pohjaltaan lapsen luonne, suloinen ja herkkä, ennakkoluuloton ja antelias. Hänen sydäntään poltti jokainen yhteiskunnallinen vääryys. Ja hänet nähtiin etupäässä missä tahansa Pariisin kansa kapinoi vääryyttä vastaan. Kun hän viimein vangittiin ja suljettiin kiviseinien sisälle, hajosi hänen pieni koulunsa Montmartrestä pian sen jälkeen. Mutta siemen oli kylvetty ja kasvoi hedelmän momentissa Ranskan kaupungissa.

Huomatuin uuden ajan koulun edustaja Michelin jälkeen oli Paul Robin. Yhdessä muutamien ystäviensä kera hän perusti suuren koulun Cempuisiin, lähellä Pariisia olevaan ihanaan paikkaan. Paul Robin tähtäsi korkeammalle kuin silloiset uuden ajan kasvatusihanteet olivat kehittyneet. Hän halusi käytännöllisillä totuuksilla osoittaa esim. että perinnöllisyysusko ei ole muuta kuin kavala keino, jolla yritetään puhdistaa yhteiskunta siitä edesvaatuusta että lapset suorittavat rikoksia. Ja se käsitys, että lasten täytyy kärsiä isiensä tekemistä synneistä; että sen on elettävä köyhyydessä ja liassa, että sen on tultava juopoksi ja rentuksi vain siksi, että sen isä tai äiti on sellaista ollut, kaikki tämä oli liikaa Robinin ihanteille. Hän uskoi, että mitä tahansa osaa perinnöllisyys näyttölee, on muita syytä, jotka ovat suurempia vaikuttajia. Oikeat taloudelliset ja yhteiskunnalliset olosuhteet ja ympäristö, terveellinen ruumiinharjoitus, rakkaus ja myötätunto ja

ennen kaikkea syvä lapsen tarpeiden ymmärtämys, nämä tekevät tarpeettomaksi raa'an ja oikeudettoman kurin ja rangaistuksen, jonka alaisena lapsia yritettiin muka johtaa oikeaan.

Robin ei valinnut lapsia menemällä parhaimpien vanhempien luo, vaan otti kasvatettavansa mistä sattui, kuten kaduilta, orpokodeista, ojenuslaitoksista ja kaikista niistä harmaista piiloista, joista tämä yhteiskunta on niin rikas ja joita sanotaan köyhälistön kortteleiksi. Hän toi tämänlaisia väriseviä ihmistämiä kouluunsa, niin paljon kuin niitä sinne mahtui. Siellä luonnon vapauden ympäröimänä, vapaina, puhtaina, ravitsevalla ruualla kasvatettuina kasvoivat nämä ihmiset yli senkin toivomuksen, minkä heidän opettajansa Robin oli uskaltanut rohkeasti asettaa.

Lapset kasvoivat ja kehittyivät itseensä luotaviksi, vapautta rakastaviksi miehiksi ja naisiksi. Mutta vallassaolijoille on ikuinen köyhyys ja kurjuus tarpeen. Robinin koulu Cempuisissa suljettiin Ranskan hallituksen määräyksestä sillä perusteella, että laki kielsi poika- ja tyttölapsia kasvattamasta yhdessä. Mutta Cempuisin koulu oli ehtinyt toimia jo siksi kauan, että se todisti ne jättäjänsä mahdollisuudet mitä on oikealla kasvatuksella. Cempuisin esimerkkiä yritettiin seurata monilla tavoilla, joista mainittakoon kirjailija Madelaine Vernetin yritykset sekä Sebastine Fauren "Mehiläispesä" niminen koululaitos, jossa tämän kirjoittaja käväsi v. 1907. Faure osti "Mehiläispesänsä" varten erikoisen maatilan villistä luonnosta, jonka hän lyhyessä ajassa sai näyttämään hyvin hoidetulta farmilta. Pihamaa oli suuri, kolmen rakennuksen reunustama ja käytävät aidotettu pensaille. Kasvitarha, jota hoidettiin kuin vain ranskalainen voi hoitaa, tuotti monenlaisia vihanneksia.

Faure on sitä mieltä, että jos lapsi joutuu ristiriitaisten vaikutusten alaiseksi kärsii sen kehitykseltä musertavasti. Ja vain silloin kuin aineelliset tarpeet, kodin terveysuhteet ja henkinen ympäristö samoin ovat harmoniset, voi lapsi kasvaa terveenä ja vapaana oliona. Kirjoittaessaan koulustaan lausuu Sebastine Faure näin:

"Olen ottanut kaksikymmentä neljä lasta kummastakin sukupuolesta, enimmäkseen orpoja tai niitä, joiden vanhemmat ovat liian köyhiä maksamaan lapsistaan. Lasten vaatteet, asunnot ja kasvatus annetaan minun kustannuksellani. Kahdentoista vuotiaiksi tultuaan ovat he saaneet täydellisen alkeiskoulukasvatuksen, kahdentoista ja viidentoista välillä heille opetetaan jotain ammat-

tia luonnollisten kykyjensä ja taipumustensa mukaan. Kun he poistuvat "Mehiläispesästä" alkaakseen elämänsä ulkopuolella, lähtevät he sillä luottamuksella, että voivat milloin tahansa palata "Mehiläispesään" takaisin ja heidät otetaan avosylin vastaan. Jos he sitten haluavat työskennellä "Mehiläispesässä," saavat he sen tehdä seuraavilla ehdoilla: Yksi kolmasosa tuottamastaan arvosta menee henkilön ylläpitoon, toinen kolmasosa pannaan kassaan uusien lasten huoltokustannuksia varten ja kolmas kolmasosa annetaan henkilön itse käytettäväksi kuten hän parhaiten haluaa.

"Kaunis on lasten sielu"

"Nykyään koulussa olevien terveys on täysin tyydyttävä. Raitis ilma, ravitseva ruoka, ulkona harjoittelu, pitkät kävelyt ja terveysääntöjen noudattaminen sekä ennen kaikkea hellivä lasten huolto tuottaa mainiot tulokset niin ruumiillisesti kuin henkisesti. Ei olisi oikein, jos väittäisin, että oppilaamme ovat saavuttaneet ihmeitä, mutta

ottaen huomioon, että he kuuluvat keskinkertaisiin ja että heillä ei ollut aikaisempia mahdollisuuksia, ovat tulokset hyvin tyydyttäviä. Tärkein seikka saavutuksissa — harvinainen tavallisten koulujen oppilaalle — on opintojen rakastaminen ja halu tietää ja tulla tietoisiksi. Me suoritamme erikoisia yrityksiä herättääksemme lasten mielenkiinnon ympäristöönsä ja saattaaksemme hänet havaitsemaan huomioidensa tärkeyden, että kun hän kasvaa suureksi ei hän ole kuuro eikä sokea ympäristölleen. Meidän lapsemme eivät koskaan hyväksy mitään sokeasti uskonnolla ja kysymättä mitä ja miksi, eivätkä ole tyytyväisiä ellei heidän kysymyksiinsä ole täysin selittävästi vastattu. Näin heidän mielensä ovat vapaat epäilystä ja pelosta, karttaen luottamasta epätodellisuuksiin ja siten saaden varman käsityksen ympäristöstään.

”On hämmästyttävää, miten ystävällisiä ja rehellisiä lapsemme ovat toisiaan kohtaan. Harmoonia heidän keskuudessaan on ”Mehiläispesän” ylpeys. Me tuntisimme itsemme syyllisiksi, jos lapsemme kohtelisivat meitä jollain erikoisella kunnioituksella siksi, että olemme vanhempia kuin he tai heidän opettajiaan. Emme jätä mitään tekemättä saadaksemme heidän luottamuksensa ja rakkautensa. Ymmärryksen asetamme virallisuuden tilalle, luottamuksen pelon tilalle ja hellyyden vihan tilalle.

”Tuskinpa kukaan on koskaan täysin huomannut sitä myötätunnon rikkautta, ystävyyttä ja auliutta, joka on piilotettuna lapsen sieluun. Jokaisen todellisen opettajan tulisi yrittää avata lukko tuohon aartoseen ja vetää esille ja kehittää sitä ja niitä ominaisuuksia, mitä sieltä ylevämpiä ja parhaita löytää. Mikä olisi suurempi palkkio hänelle, jonka elämäntyö on seurata ihmistaimen kasvua ja nähdä sen luonteen paljastuvan sensijaan, että se sulkeutuisi itseensä. Toverini ”Mehiläispesässä” eivät katsele suurempaa palkkiota uurastusilleen kuin sen, että meidän ihmistarhamme kantaa ihania hedelmiä.”

Historian opetuksesta ja vallitsevista vanhoista koulukasvatusmenetelmistä kirjoittaessaan lausui Faure:

”Me selitämme lapsillemme että todellinen historia on vielä kirjoittamatta — kertomus niistä, jotka ovat kuolleet tuntemattomina yrittäessään auttaa ihmiskuntaa korkeammalle tasolle.”

Francisco Ferrer ei voinut mitenkään opettajana välttyä uuden ajan koulun aalloilta. Hänkin näki ne mahdollisuudet ei yksin teoreettisina, mur-

ta niiden käytännöllisen tarpeen jokapäiväisessä elämässä. Hänen täytyi huomata, että Espanja, enemmän kuin mikään muu maa, oli juuri sellaisen koulujen tarpeessa, jos se milloinkaan aikoo heittää hartioiltaan sotilaan ja kirkon kaksoisikeen.

Kun tutkimme koko kasvatusjärjestelmää Espanjassa sellaisena kun se on katoollisen kirkon käsissä ja muistamme katoollisen ohjelman: ”Katoollisuuden istuttaminen lapsen mieleen kunnes hän on 8 vuotias, tarkoittaa, että hän on iäksi suljettu muille ajatuksille,”—niin ymmärrämme sen jättäjäismäisen tehtävän, joka Ferrerillä oli luodakseen kansalleen uutta valoa. Kohtalo pian auttoi hänet havaitsemaan suuren tehtävänsä.

Mlle. Meunier, Ferrerin oppilas ja rikas nainen, innostui uuden ajan kouluajatukseen siinä määrin, että testamenttasi Ferrerille arvokkaan tilan ja määräsi annettavaksi kaksitoista tuhatta frangia vuosittain Ferrerin uuden ajan koululle.

Sanotaan että pahat sielut voivat keksiä vain pahoja ajatuksia. Jos niin on, niin katoollisen kirkon toimet Ferrerin mustaamiseksi ja omien mustien tekojensa peittämiseksi, ovat helposti selitettävissä. Sen taholta levitettiin maailmalle valhetta, että Ferrer olisi ystävyydellään vaikuttanut Mlle. Meunierin tekemään hänelle edellämainitunlaisen testamentin. Persoonallisesti tämän kirjoittaja on sitä mieltä, että ystävyys miehen ja naisen välillä, olipa se mitä laatua tahansa, on heidän oma asiansa, eikä kenenkään toisen, enkä sen vuoksi kirjoittaisi sanaakaan tästä, ellei se olisi yksi niistä rumista valheista, joita katoollinen kirkko Ferrerista jevitteli. Ne tietysti, jotka tuntevat katoollisen papiston ”puhtauden,” ymmärtävät mistä tuo valhe johtui. Eiväthän katoolliset papit ole koskaan katsoneet naista muuna kuin sukupuolitavarana. Historialliset kertomukset luostarielämästä todistavat tämän liiankin katekerasti. Kuinka nämä tämänlaiset sitten voisivat käsittää miehen ja naisen ystävyyttä muulla kuin haureuserusteella?

Totta kuitenkin on, että Mlle. Meunies oli paljon Ferreria vanhempi. Hän oli kuluttanut lapsuus-aikansa kurjan isänsä ja alistuvan äitinsä kanssa, jotenka hän helposti voi lahjoittaa omaisuutensa lasten elämän onnellistuttamiseksi. Hänen täytyi nähdä, että Ferrer oli opettaja, eikä opitokone, joka rahalla tehdään.

Laajennetuilla tiedoilla, kokemuksilla ja riittäväällä varallisuudella varustettuna ja kaiken lisäksi täytettynä ylevällä ihanteella suuresta työstään,

palaa toverimme Ferrer rohkeana Espanjaan ja alkaa siellä elämänsä työn. Syyskuun yhdeksäs päivä, 1901, avataan Espanjassa ensimmäinen uuden ajan koulu, eli kuten ne silloin kansainvälisesti tunnettiin Modernistinen Koulu. Innokkaina ottivat avauksen vastaan Barcelonan ihmiset, antaen suuren kannatuksen yritykselle. Lyhyessä avauspuheessaan esitti Ferrer ohjelmansa ystävilleen. Hän lausui: "En ole puhuja enkä propagandisti, en myöskään taistelija. Minä olen opettaja. Minä rakastan lapsia yli kaiken. Uskon, että ymmärränkin heitä. Tahdon kantaa osani vapauksen asialle, että nuori sukupolvi olisi valmis ottamaan vastaan uuden ajan."

Ystävänsä varoittivat häntä usein olemaan varoillaan katolisen kirkon suhteen, sillä he tiesivät mihin asti se voi mennä vihollistensa kukistamisessa. Ferrer myös tiesi tämän. Mutta niinkuin Brand, uskoi hänkin että on saatava kaikki tai ei mitään. Hän ei halunnut perustaa Modernistista koulua vanhoille perusteille ja valheille. Hän halusi olla vilpitön, rehellinen ja avoin lapsille.

Niin Francisco Ferrerista tuli merkattu mies. Koulun avajaispäivästä alkaen heitettiin hänen päällensä musta varjo. Koulutaloa vahdittiin, hänen pientä kotiansa Mangatissa vahdittiin. Häntä seurattiin joka askeleella, vieläpä Ranskaan ja Englanttiin asti, kun hän kävi opettajaveriensa kokouksissa. Oli vain kysymys ajasta, milloin nuora kuristaa hänen kaulaansa.

Ja se oli vähällä tapahtua 1906, jolloin Ferreria syytettiin Alfonson murhayritykseen osallisuudesta. Todisteet hänen syyttömyydestään olivat kuitenkin liian voimakkaat mustille korpeillekin (ka-

toolilaisille). Niin hänet piti vapauttaa — toistaiseksi. He odottivat, nuo korpit. Oh, voivathan he odottaa, kun otus kerran oli kuitenkin loukkuun joutuva.

Hetki löi viimein heinäkuulla, 1909 militaristivastaisen kapinan aikana. Historiasta on vaikea löytää huomatuimpaa protestiliikettä militarismia vastaan kuin oli tämä. Sotavaen painamana ei Espanjan kansa voinut vuosisatojen jälkeen enään kestää ja he kieltäytyivät hyödyttömästä lahtauksesta. He eivät nähneet mitään syytä auttaa despoottista hallitusta sen sortaessa pientä, itsenäisyydestä taistelevaa Riffien kansaa Afrikassa.

Katolinen kirkko oli kahdeksantoista vuotta saarnannut rauhan sanomaa. Mutta kun kansa todeksi halusi rauhaa, kehoitti kirkko esivaikata pakottamaan kansan aseisiin. Siten Espanjan dynastia seurasi murhaavan Venäjän perintövallan jälkiä pakottaen kansan lahtikentille tämän vallan puolesta. Vasta tällöin Espanjan työläiset nousivat vallitsijoitaan vastaan, jotka kuten ilmiämadot olivat imeneet heidän vertansa. Tällöin he hyökkäsivät kirkkoja ja pappeja vastaan, mutta vaikka näillä olisi ollut tuhansia sieluja, eivät he olisi sittenkään voineet korvata takaisin sitä menetystä, minkä olivat Espanjan kansalle aiheuttaneet.

Sitten tapahtui, että Francisco Ferrer vangittiin syyskuun ensimmäinen päivä, vuonna 1909. (Mitä hänen elämässään sitten tapahtui, mitkä olivat syytökset ja mitä tehtiin puolustukseksi ja lopuksi, mitenkä tämän rohkean opettajan viimeiset hetket kuluivat, luemme seuraavasta Tie Vapautteen numerossa. — Toim.)

TYÖLÄISVAIMOJEN ASEMASTA

NIIDEN työväenluokan aviovaimojen lukumäärä on verrattain vähäinen, jotka eivät käy kodin ulkopuolella ansiotyössä vähintään päivän tai pari viikossa. Mitään varsinaista tilastoa ei sellaisista ole voitu, eikä voidakaan kerätä, jotka täten avustavat perheen elatuksessa. Mutta kun otamme huomioon, että Yhdysvalloissa on luotettavien arvioiden mukaan hyvän matkaa yli kymmenen miljoonaa naista varsinaisina palkkatyöläisinä tuotannon ja jaon palveluksessa ja näistä on suuri prosentti avioliitossa olevia, niin voimme tästä havaita, että työväenluokan aviovaiomoissa täytyy olla hyvin pieni prosentti, jotka ovat kokonaan erillään kodin ulkopuolella tapahtuvasta palkkatyöstä.

TOTTA on, että Yhdysvalloissa laskeetaan vielä nykyään olevan noin kaksikymmentä miljoonaa kotivaimoa, jotka eivät käy ansiotyössä päivää-

kään kodin ulkopuolella. Mutta nämä ovat pääasiassa paremmiston naisia, yläluokkalaisia, keskiluokkalaisia ja osa korkeampipalkkalaisten ammattilaisten vai-